

ΟΙ ΟΠΑΔΟΙ ΤΟΥ ΙΗΟΥ.

(Συνέχεια· ἴδε φυλλάδιον 21.)

Καὶ ὅταν μετὰ πεντήχοντα ἔτη θὰ διηγῶνται ὅτι, ἐν μέσῳ πόλεως κατοικοῦμένης ὑπὸ τριάκοντα χιλιάδων κατοίκων, ἐν μέσῃ μεσημβρία ληστής ὀρεσίβιος ἦλθε, κρυπτόμενος ὑπὸ προσωπεῖον καὶ εἰς τὴν ζώνην ἔχων μάχαιραν καὶ πιστόλια, καὶ ἀπέδωκεν εἰς ἓνα ἐντιμον ἔμπορον διακόσια λουδοβίγια, τὰ ὁποῖα τῷ ἀφῆρεσε τὴν προτεραίαν· ὅταν μάλιστα προθέσῃσιν ὅτι ὅλα ταῦτα ἔλαβον χώραν εἰς τράπεζαν ξενοδοχείου ὅπου συνέτρωγον εἰκοσιν ἢ εἰκοσιπέντε συνδαιτυμόνες καὶ ὅτι ὁ πρωτότυπος οὗτος ληστής ἀπῆλθεν ἀβλαβῆς καὶ οὐδὲ εἰς ἐκ τῶν εἰκοσιν ἀνδρῶν δὲν ὥρμησε νὰ τὸν συλλάβῃ, στοιχηματίζω ὅτι θὰ ἀποκαλέσῃσιν ἀναιδῆ ψεύστην τὸν τολμήσοντα νὰ διηγηθῇ τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ νέος ἐπανεπέσεν ἐπὶ τοῦ θρονίου του καὶ ἐγέλασε γέλωτα ἄσβεστον καὶ τόσῳ σπασμωδικῶν καὶ παρατεταμένον, ὥστε οἱ μὲν παρακαθήμενοι τὸν ἐκύτταξαν ἔκθαμβοι, ὁ δὲ σύντροφός του τὸν προσέβλεψε μετ' ἀνησυχίας σχεδὸν πατρικῆς.

— Κύριε, εἶπεν ὁ πολίτης Ἀλφρέδος δὲ Βαρζῶλ, εἰς δν, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους, ἐπροξένησε βαθεῖαν ἐντύπωσιν ὁ ἀλλόκοτος οὗτος καγχασμός, ὁ μᾶλλον λυπηρὸς καὶ πένθιμος παρὰ εὐθυμος, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς παρατηρήσω ὅτι ὁ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου εἶδετε δὲν εἶναι ληστής ὀρεσίβιος.

— Ἀληθινά! σπουδαίως ὁμιλεῖτε; καὶ τί λοιπὸν εἶναι;

— Εἶναι, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, νέος εὐγενοὺς καταγωγῆς ὁποῖος σεῖς ἢ ἐγώ.

— Ὁ κόμης Χόρν τὸν ὁποῖον ὁ ἀντιβασιλεὺς κατεδίκασεν εἰς τὸν διὰ τροχοῦ θάνατον, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ποινὴ ἐξετελέσθη εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Γρέβης ἦτο καὶ αὐτὸς νέος εὐγενῆς, καὶ ἀπόδειξις τούτου εἶναι ὅτι ἡ Παρισινὴ ἀριστοκρατία ἀπέστειλεν οἰκοσημοφόρα ὀχήματα εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως.

— Ὁ κόμης Χόρν, ἂν δὲν μελανάνην ἡ μνήμη, ἐφόνευσεν ἓνα Ἰουδαῖον, καὶ ἀφῆρεσεν ἀπ' αὐτοῦ μίαν συναλλαγματικὴν τὴν ὁποίαν δὲν ἤτονεῖς κατὰστασιν ἵνα ἐξαργυρώσῃ. Κανεῖς ὅμως δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ εἴπῃ ὅτι ὀπαδὸς τοῦ Ἰηοῦ ἤγγισεν ἔστω καὶ τρίχα ἀπὸ κεφαλῆς βρέφους.

— Παραδέχομαι τοὺς λόγους σας καὶ ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι σκοπὸς τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐταιρίας εἶναι ἡ ἐπιπέδωσις τῶν περιουσιῶν,

ἡ ἀναχαίτισις τῶν καταχρήσεων, ἡ ἀναμόρφωσις τῆς κοινωνίας, καὶ ὅτι αἱ πραπτόμεναι κλοπαὶ ἔχουσιν ἠθικὸν σκοπὸν· σᾶς διαβεβαίω ὅμως ὅτι καὶ τούτου ὑποτεθέντος ὁ φίλος σας Μοργάν, δὲν εἶπε μοι φαίνεται ὁ ἐντιμος πολίτης ὅτι ὀνομάζεται Μοργάν;.

— Ναί, εἶπεν ὁ Ἀγγλος.

— Καὶ τούτου λοιπὸν ὑποτεθέντος, ὁ φίλος σας Μοργάν εἶναι κατὰ γράμμα κλέπτης.

Ἡ ὄψις τοῦ πολίτου Ἀλφρέδου δὲ Βαρζῶλ κατέστη πελιδνὴ.

— Ὁ πολίτης Μοργάν δὲν εἶναι φίλος μου, ἀπεκρίθη ὁ νέος ἀριστοκράτης, ἀλλ' ἐὰν ἦτο, θὰ μὲ ἐτίμα πολὺ ἡ φιλία του.

— Δὲν ἀμφιβάλλω, ἀπεκρίθη ὁ Ῥολάνδος ἀνακαγχάσας, διότι κατὰ τὸν Βολταῖρον «*η φιλλία ἀνδρὸς ἀγαθοῦ εἶναι θεῖον ἐνεργήθημα.*»

— Ῥολάνδε, Ῥολάνδε! εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ ὁ συνοδοιπὸρος του.

— Ἀφήσατέ με, σᾶς ἱκετεύω, στρατηγέ, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, ἐπίτηδες ἴσως ἀποκαλέσας τὸν σύντροφόν του διὰ τοῦ τίτλου τοῦ ἀξιώματός του, νὰ ἐξακολουθήσω μετὰ τοῦ κυρίου τούτου συζήτησιν τὰ μέγιστα ἐνδιαφέροντά με.

Ἐκεῖνος ἀνέσεισε τοὺς ὤμους.

— Ἐχω ὅμως ἀνάγκην, πολῖτα, ἐξηκολούθησεν ὁ νεανίας μετ' ἀκατανοήτου ἐπιμονῆς, νὰ λάβω προηγουμένως μερικὰς πληροφορίας, δύο ὁλόκληρα ἔτη ἥμην μακρὰν τῆς Γαλλίας, κατὰ δὲ τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας μου, τόσαι μεταβολαὶ ἐπῆλθον κατὰ τὰ ἦθη, τὸν ἱματισμὸν, τὴν προφορὰν, ὥστε πιθανὸν καὶ ἡ γλῶσσα αὐτὴ νὰ μετεβλήθῃ. Πῶς ἀποκαλεῖται ἐν τῇ ὁμιλουμένῃ σήμερον ἐν Γαλλίᾳ διαλέκτῳ τὸ συλλαμβάνειν ταχυδρομικὰς ἀμάξας καὶ ἀφαιρεῖν τὰ ἐν αὐταῖς ὑπάρχοντα χρήματα;

— Κύριε, εἶπεν ὁ νέος εὐγενῆς δι' ἠθους ἐμφαινόντος ὅτι εἶχεν ἀπόφασιν νὰ ἐξακολουθήσῃ ἕως τέλους τὴν συζήτησιν, τὴν τοιαύτην πράξιν ἐγὼ ἀποκαλῶ πόλεμον· δὲν ἀμφιβάλλω δὲ ὅτι καὶ ὁ σύντροφός σας, τὸν ὁποῖον προσηγορεύσατε στρατηγόν, καθὸ στρατιωτικὸς, θὰ σᾶς διαβεβαιώσῃ ὅτι οἱ στρατηγοὶ καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς, ἐξαιρέσει τῆς ἡδονῆς τοῦ φονεύειν ἢ φονεῦεσθαι, ἐπραξαν ὅ,τι πράττει ὁ πολίτης Μοργάν.

— Πῶς! ἀνέκραξεν ὁ νεανίας, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐσπινθηροβόλησαν, τολμᾶτε νὰ συγκρίνητε...

— Ἀφῆσε, Ῥολάνδε, τὸν κύριον ν' ἀναπτύξῃ

τὴν θεωρίαν του, εἶπεν ὁ μελαγχροινὸς ὁδοι-
πόρος τοῦ ὁποίου οἱ ὀφθαλμοὶ, ἀντὶ νὰ δια-
σαλῶσιν ὡς οἱ τοῦ συντρόφου του καὶ νὰ βάλ-
λωσι πῦρ, ἐκαλύφθησαν τὸναντίον ὑπὸ τῶν
μελανῶν καὶ πυκνῶν ὀφρύων του διὰ νὰ ὑπο-
κρύψωσιν ὅ,τι συνέβαινεν ἐν τῇ καρδίᾳ του.
— Ἀ, εἶπεν ὁ νεανίας, ἐπιπληκτικῶς, καὶ
σεῖς ἐνδιαφέρεσθε, βλέπω, τώρα εἰς τὴν συ-
ζήτησιν!

Ἀποτανθεὶς ὕστερον πρὸς τὸν Βαρζῶλ
τὸν ὁποῖον κατὰ τὸ φαινόμενον εἶχεν ὡς
σημεῖον σκοπεύσεως,

— Ἐξακολουθήσατε, κύριε, ἐξακολουθήσατε,
εἶπε, διότι ὁ στρατηγὸς τὸ ἐπιτρέπει.

Ὁ εὐγενὴς νέος ἡρυθρίασεν ἐπαισθητῶς
ὅσῳ πρὶν εἶχεν ὠχρίασει συσφιγξας δὲ τοὺς
ὁδόντας καὶ τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῆς τραπέζης,
τὸ δὲ πρόσωπον ἐπὶ τῆς πυγμῆς στηρίξας,
διὰ νὰ πλησιάσῃ ὅσον ἐνεστί ἐγγύτερον τὸν
ἀντίπαλόν του, εἶπε δι' ὕφους σκληρυνομένου
καθόσον προέβαινεν ἡ συζήτησις.

— Ἀφοῦ ὁ στρατηγὸς τὸ ἐπιτρέπει,
(ἐνέμεινεν εἰς τὰς λέξεις ταύτας) λέγω εἰς αὐ-
τὸν καὶ εἰς σᾶς, πολῖτα, κατὰ συνέπειαν ὅτι
ἂν καλῶς ἐνθυμῶμαι εἰς τὸν Πλούταρχον,
ἀνέγνω, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ὅταν ἐξεστράτευσε
κατὰ τῶν Ἰνδιῶν εἶχεν ὡς ἐφ' ὁδὸν δεκαοκτὼ ἢ
εἴκοσι τάλαντα χρυσοῦ, δηλαδὴ ἑκατὸν ἢ ἑκα-
τὸν εἴκοσι χιλιάδας φράγκα. Νομίζετε λοιπὸν
ὅτι διὰ δεκαοκτὼ ἢ εἴκοσι τάλαντων συνετήρη-
σε καὶ διέθρεψε τὸν στρατὸν του, ἐνίκησε κατὰ
τὴν ἐν Γρανικῷ μάχην, ὑπέταξε τὴν μικρὰν
Ἀσίαν, κατέκτησε τὴν Τύρον, τὴν Γάζαν,
τὴν Συρίαν, τὴν Αἴγυπτον, ἔκτισε τὴν Ἀλε-
ξανδρείαν, προέβη μέχρι τῆς Λιβύης, ἀνέ-
δειξεν ἑαυτὸν διὰ τοῦ Ἀμμωνείου μαντείου
υἱὸν τοῦ Διὸς καὶ ἐφθασε μέχρι τοῦ Ὑφασίου,
καὶ ἐπειδὴ οἱ στρατιῶται αὐτοῦ ἠρνήθησαν
νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι πορρωτέρω, ἐπέστρεψεν
εἰς Βαβυλῶνα καὶ παραδοθεὶς εἰς τρυφὴν καὶ
ἀκρασίαν, ὑπερέβη κατὰ τὴν πολυτέλειαν καὶ
ἀσωτείαν καὶ αὐτοὺς τοὺς πλουσιωτέρους
καὶ μᾶλλον ἀσώτους βασιλεῖς τῆς Ἀσίας;
ἢ νομίζετε ὅτι ἐκ τῆς Μακεδονίας ἐλάμβαν-
εν ἀργύριον, ἢ ὅτι ἡ μήτηρ του ἐξαργύρων-
ε τὰς συναλλαγματικὰς του; Ὁχι, ὁ Ἀλέ-
ξανδρος ἐπραττεν ὡς ὁ πολίτης Μοργάν, καὶ
κατὰ τοῦτο μόνον διέφερεν ὅτι αὐτὸς δὲν
συνελάμβανε καθ' ὁδὸν ταχυδρομικὰς ἀμά-
ξας, ἀλλ' ἐλεηλάτει πόλεις, ἠνάγκαζε τοὺς
βασιλεῖς εἰς πληρωμὴν λύτρων, ἐφορολόγει
τοὺς ἡττωμένους λαοὺς. Ἐλθωμεν εἰς τὸν

Ἀννίδαν. Γνωρίζετε, νομίζω, ἐν ὁποίᾳ κα-
ταστάσει ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Καρχηδόνης-
δὲν εἶχεν οὔτε τὰ δεκαοκτὼ ἢ εἴκοσι τάλαν-
τα, ὅσα εἶχεν ὁ προγενέστερος αὐτοῦ Ἀλέ-
ξανδρος· ἐπειδὴ δὲ ἔδει αὐτῷ χρημάτων,
προσέβαλε καὶ διήρπασεν, εἰρήνης οὔσης καὶ
παρὰ τὰς συνθήκας, τὴν πόλιν τῶν Σαγουν-
τίων, καὶ ἐμπλησθεὶς λαφύρων ὥρμησεν οὕ-
τως ἐπὶ τὸν πόλεμον εἰρήσθω ἐν παρόδῳ ὅτι
ταῦτα διηγεῖται ὅχι πλέον ὁ Πλούταρχος
ἀλλ' ὁ Κορνήλιος Νέπως. Παρατρέχων δὲ
τὴν ἀπὸ τῶν Πυρρήναιων κάθοδον καὶ τὴν
διὰ τῶν Ἀλπεων διάβασιν αὐτοῦ, καὶ
τὰς τρεῖς μάχας τὰς ὁποίας ἐνίκησε καὶ
τοὺς θησαυροὺς οὓς ἀπὸ τῶν ἡττηθέντων
ἔλαβε, φθάνω εἰς τὴν πενταετὴ ἢ ἑξαετὴ ἐν
Καμπάνιᾳ διαμονήν του. Νομίζετε ἄρα γε
ὅτι αὐτὸς τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ στρατιῶται
διετρέφοντο ὑπὸ τῶν Καμπανων πληρώ-
νοντες, καὶ ὅτι ἀπέστελλον αὐτῷ χρήματα
οἱ Καρχηδόνιοι τραπέζιται οἵτινες ἦσαν λίαν
κατ' αὐτοῦ δυσηρεστήμενοι; Ὁχι, πολῖτα·
ἀλλὰ τὸν πόλεμον διέτρεφεν ὁ πόλεμος, κα-
τὰ τὴν μέθοδον τοῦ Μοργάν. Ἀς ἴδωμεν
τώρα τί ἐπραξεν ὁ Καῖσαρ. Ἀ, καθ' ὅσον
ἀφορᾷ τὸν Καῖσαρα τὸ πρᾶγμα διαφέρει,
διότι αὐτὸς ὅτε μὲν ἐστράτευσε κατὰ τῆς
Ἰσπανίας ὤφειλεν εἰς τοὺς δανειστάς του
τριάκοντα ἑκατομμύρια, ὅτε δὲ ἐπανῆλθεν
ἐξώφλησεν ὅλα αὐτοῦ τὰ χρέη. Ἀπέρχεται
ὕστερον εἰς Γαλατίαν, διατρίβει δέκα ἐνιαυ-
τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ τῶν προγόνων μας, κατὰ
δὲ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἀποστέλλει
εἰς Ῥώμην ἑκατὸν ἑκατομμύρια καὶ ἔτι
πλέον. Διέρχεται μετὰ τοῦτο τὰς Ἀλπεῖς,
διαβαίνει τὸν Ῥουβίκωνα ἐκστρατεύει κατὰ
τοῦ Καπιτωλίου, καὶ διαρρήξας τὰς πύλας
τοῦ ναοῦ τοῦ Κρόνου, ὅπου ἐφυλάττετο ὁ
θησαυρὸς, λαμβάνει ἐκεῖθεν δι' ἑαυτὸν καὶ
ὅχι διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Δημοκρατίας τρεῖς
χιλιάδας λίτρας χρυσοῦ εἰς βώλους. Μετὰ
δὲ τὸν θάνατόν του κληροδοτεῖ, αὐτὸς ὁ πρὸ
εἰκοσαετίας χρυπτόμενος διὰ τὸν φόβον τῶν
δανειστῶν του, εἰς τὸν ἐν τῇ ὁδῷ Σουβούρα
πενιχρὸν οἰκίσκον του δύο μὲν ἢ τρεῖς χι-
λιάδας σερτέρσια εἰς ἕκαστον τῶν Ῥωμαί-
ων πολιτῶν, δώδεκα δ' ἑκατομμύρια εἰς
τὴν Καλπουρνίαν καὶ τριάκοντα ἢ τεσσα-
ράκοντα ἄλλα ἑκατομμύρια εἰς τὸν Ὀκτά-
βιον. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι καὶ αὐτὸς ἡ-
κολούθησε τὴν μέθοδον τοῦ Μοργάν, ἐκτός
ὅτι ὁ Μοργάν θ' ἀποθάνῃ, σᾶς βεβαιῶ, ἀπηλ-

λαγμένος τοῦ φόγου ὅτι κατεγράσθη τὸ ἀργύριον τῶν Γαλατῶν ἢ τὸ χρυσίον τοῦ Καπιτωλίου. Ἄς ὑπερπηδήσωμεν τώρα χίλια ὀκτακόσια ἔτη καὶ ἄς ἔλθωμεν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Βουοναπάρτε.

Ὁ νέος ἀριστοκράτης, κατὰ τὰ ἐθιζόμενα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τοῦ νικητοῦ τῆς Ἰταλίας, ἐνέμεινεν ἐπίτηδες ἐπὶ τῆς συλλαβῆς ου, τὴν ὁποίαν ὁ Βουναπάρτης διέγραψεν ἐκ τοῦ ὀνόματός του. Τοῦτο δὲ παρώργισε φαίνεται σφοδρῶς τὸν Ῥολάνδον, διότι ἐκινήθη ὡς ἂν ἤθελε νὰ ὀρμήσῃ κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ σύντροφός του τὸν ἐκράτησε λέγων·

— Ἄφες, Ῥολάνδε, ἄφες. Εἶμαι βεβαίως ὅτι ὁ πολίτης Βαρζῶλ δὲν θέλει εἰπῇ ὅτι ὁ στρατηγὸς Βουοναπάρτε, ὡς τὸν ἀποκαλεῖ, εἶναι κλέπτης.

— Ὅχι, δὲν λέγω τοῦτο ἐγὼ, ἀλλ' Ἰταλικὸν ἀπόφθεγμα τὸ λέγει ἀντ' ἐμοῦ.

— Ἄς ἀκούσωμεν λοιπὸν τὸ ἀπόφθεγμα, εἶπεν ὁ στρατηγὸς προλαμβάνων τὸν συνοδοιπόρον του καὶ προσβλέπων τὸν εὐγενῆ νεανίαν διὰ τοῦ διαπεραστικοῦ καὶ ἀταράχου βλέμματός του.

— Ἰδοὺ τί λέγουσιν οἱ Ἰταλοὶ· «*Francesi non sono tutti ladroni, ma Buonaparte*» ὅπερ ἔστιν «*Οἱ Φάλλοι δὲν εἶναι ὅλοι κλέπται, ἀλλὰ...*»

— Μέρα μέρος ἐξ αὐτῶν, εἶπεν ὁ Ῥολάνδος.

— Ναί, ἀλλὰ *Buonaparte*, ἀπεκρίθη ὁ Βαρζῶλ. (1)

Μόλις ἡ ὕβριστικὴ αὕτη λέξις ἐξῆλθε τοῦ ἔρκους τῶν ὁδόντων τοῦ ἀριστοκράτου νεανίου, καὶ πάραυτα ὁ Ῥολάνδος ἔρριψε κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ τὸ τριβλίον, ὅπερ ἀπὸ τίνος ὥρας ἐκράτει ἀνὰ χεῖρας.

Αἱ γυναῖκες τοῦτο ἰδοῦσαι ἀνεβόησαν, οἱ ἄνδρες ἠγέρθησαν, ὁ δὲ Ῥολάνδος ἐγέλασε τὸν οἰκεῖον αὐτῷ νευρικὸν γέλωτα καὶ ἐξηπλώθη ἐπὶ τοῦ θρονίου του.

Ὁ ἀριστοκράτης νέος διέμεινεν ἀτάραχος, ἂν καὶ αὐλαξ αἵματος ἀπὸ τοῦ μετώπου ἀναβλύσας ἐκυλίσθη ἐπὶ τῆς ἐτέρας τῶν παρειῶν του.

Τὴν αὐτὴν ὥραν ὁ ἀμαξηλάτης εἰσῆλθε καὶ ἐπεφώνησε τὸ «*Πολῖται ὁδοιπόροι, ἀνάβητε εἰς τὸ λεωφορεῖον.*»

Οἱ δὲ ὁδοιπόροι προθυμοποιούμενοι ν' ἀπομακρυνθῶσι τοῦ θεάτρου τῆς ἐριδος ἥς πα-

ρέστησαν μάρτυρες, ἔδραμον πρὸς τὴν θύραν. — Ἐλπίζω, κύριε, εἶπεν ὁ Ἀλφρέδος δὲ Βαρζῶλ, πρὸς τὸν Ῥολάνδον, ὅτι δὲν θὰ ἀναχωρήσῃτε διὰ τοῦ λεωφορείου.

— Ὅχι, κύριε, θὰ ἀναχωρήσω διὰ τῆς ταχυδρομικῆς ἀμάξης, ἀλλὰ πρὸς τὸ παρὸν δὲν φεύγω, μὴ ἀνησυχεῖτε διόλου.

— Μηδ' ἐγὼ, δὲν φεύγω, εἶπεν ὁ Ἀγγλος, ἀπόβευξον τοὺς ἵππους, θὰ μείνω.

— Ἐγὼ ἀπέρχομαι, εἶπε στενάξας ὁ μελαγχροινὸς νέος, τὸν ὁποῖον ὁ Ῥολάνδος ἀπεκάλεσε προηγουμένως στρατηγόν· ἤξεύρεις, φίλε μου, ὅτι δυστυχῶς εἶναι ἀνάγκη καταπείγουσα νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ κάτω· σοῦ ὀρκίζομαι ὅμως ὅτι ἐὰν ἡδυνάμην νὰ πράξω διαφορετικά, ποτὲ δὲν θὰ σὲ ἐγκατέλειπον...

Ταῦτα αὐτοῦ λέγοντος, ἡ φωνὴ του ἢ συνήθως ἔντονος καὶ ἡχηρά, προέδιδε τὴν ἐνδόμυχον αὐτοῦ συγκίνησιν.

Ὁ Ῥολάνδος τοῦναντίον ἦτο κατὰ τὸ φαινόμενον εὐθυμότατος. Ἄν τις τὸν ἔβλεπε τὴν ὥραν ἐκείνην θὰ ἔλεγεν ὅτι ἡ ἀδάμαστος καὶ φιλοπόλεμος αὐτοῦ φύσις ἀνεζωογονεῖτο ὑπὸ τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου, τὸν ὁποῖον ναὶ μὲν δὲν προεκάλεσεν, οὐδόλως ὅμως καὶ ἀπέφυγεν.

— Ἀκούσατε, στρατηγέ, εἶπεν· ἐμέλλομεν νὰ χωρισθῶμεν ὅπωςδῆποτε εἰς Λυὸν, ὅθεν ἐγὼ θὰ διευθυνόμην εἰς Βοῦργον πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς οἰκογενείας μου, συνεπεῖα τῆς τριακονθημέρου ἀδείας, ἣν εὐηρεστήθητε νὰ μοὶ χορηγήσῃτε, δὲν σημαίνει λοιπὸν τίποτε σχεδὸν ἂν δὲν συνταξιδεύσωμεν ἐξήκοντα εἰσέτι λεύγας μαζί. Θὰ σᾶς ἐπανεύρω εἰς Παρισίους· ἂν ἐντούτοις λάβητε ἀνάγκην ἄνδρὸς ἀφωσιωμένου καὶ ἀκουράστου, μὴ λησμονήσῃτε ν' ἀποτανηθῇτε πρὸς ἐμέ.

— Μὴ ἀμφιβάλλεις, Ῥολάνδε.

Κυττάξας ὕστερον προσεκτικῶς τοὺς δύο ἀντιπάλους·

— Πρὸ πάντων Ῥολάνδε, εἶπε πρὸς τὸν νέον αὐτοῦ σύντροφον μὲ ἀπερίγραπτον τρυφερότητα, φείσθητι τῆς ζωῆς σου καὶ συγχρόνως, ἂν ᾖναι δυνατόν, μὴ φονεύσῃς τὸν ἀντίπαλόν σου, διότι ὁ νέος οὗτος εἶναι ὅπωςδῆποτε γενναῖόψυχος καὶ ἐπιθυμῶ μίαν ἡμέραν νὰ συγκεντρώσω περὶ ἐμέ ὅλους τοὺς μεγαθύμους ἄνδρας.

— Βεβαιωθῇτε, στρατηγέ, ὅτι θὰ προσπαθῇσω παντὶ σθένει νὰ σᾶς εὐχαριστήσω.

Ἐμφανισθεὶς ταυτοχρόνως ὁ ξενοδόχος ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας·

(1) Ἐνταῦθα ὑπάρχει λογοπαίγνιον ἐπὶ τῆς λέξεως *buona parte*, ἥτις ἐξελληνιζομένη δηλοῖ μέγα μέρος.

— Ἡ ταχυδρομικὴ ἁμάξα, εἶπε, ἡ ἀναχωροῦσα εἰς Παρισίους εἶναι καθ' ὅλα ἑτοιμος.

Ὁ στρατηγὸς ἔλαβε τὸν πῖλον καὶ τὸ ραβδίων του ἐπὶ θρανίου κείμενα, ὁ δὲ Ῥολάνδος τὸν ἠκολούθησε τοῦναντίον ἀσκεπτής, διὰ νὰ δείξῃ ὅτι δὲν ἐμελέτα ν' ἀναχωρήσῃ μετὰ τοῦ φίλου του. Τούτου ἕνεκεν ὁ Ἀλφρέδος δὲ Βαρζὼλ οὐδόλως ἀντέτεινεν εἰς τὴν ἐξοδὸν του, καὶ ἐκτὸς τούτου ἦτο φανερόν ὅτι ὁ ἀντίπαλός του δὲν ἦτον ἐξ ἐκείνων οἵτινες ὑπεκφεύγουσι τὰς ἔριδας.

Ὁ Ῥολάνδος λοιπὸν συνώδευσε τὸν στρατηγὸν μέχρι τῆς ἁμάξης.

— Ἀδιάφορον, εἶπεν ἀνάβας καὶ καθεσθεῖς, λυποῦμαι πολὺ, Ῥολάνδε, ὅτι σὲ ἀφίνω ἐδῶ μόνον, χωρὶς τινος φίλου διὰ νὰ τὸν μεταχειρισθῇς τοῦλάχιστον ὡς μάρτυρα.

— ὦ! μὴ ἀνησυγῇτε παντάπασι περὶ τούτου, στρατηγέ, μάρτυρες δὲν ἀπολείπουσι, διότι ὑπάρχουσι καὶ αἰείποτε θὰ ὑπάρχωσι περίεργοι ἐπιθυμοῦντες νὰ ἰδῶσι πῶς ἀλληλοσφάζονται οἱ ἄνθρωποι.

— Καλὴν ἀντάμωσιν, Ῥολάνδε δὲν σὲ ἀποχαιρετῶ, βλέπεις, ἀλλ' εὐχομαι καλὴν ἀντάμωσιν.

— Ναί, ἀγαπητέ μοι στρατηγέ, ἀπεκρίθη ὁ νεανίας, σχεδὸν συγκινηθεῖς, τὸ βλέπω καὶ σὰς εὐχαριστῶ.

— Ὑποσχέθητι ὅτι θὰ μοὶ γράψῃς ἀμέσως μετὰ τὸ πέρας τῆς μονομαχίας, ἢ τοῦλάχιστον ὅτι θὰ παρακαλέσῃς ἄλλον νὰ μοὶ γράψῃ ἂν δὲν δυνήθῃς ἰδιοχείρως.

— Μὴ φοβῆσθε διόλου, στρατηγέ, ἐντὸς τεσσάρων ἡμερῶν θὰ λάβητε ἀφεύκτως ἐπιστολήν μου, ἀπεκρίθη ὁ Ῥολάνδος, ὕστερον δὲ προσέθηκε μετὰ μεγάλης πικρίας· « Δὲν παρετηρήσατε ὅτι δὲν εἶναι γεγραμμένον ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης ν' ἀποθάνω; »

— Πάλιν, Ῥολάνδε, τὰ ἴδια! εἶπεν ὁ στρατηγὸς μετ' αὐστηρότητος.

— Ὅχι, ὅχι, συγχωρήσατέ με, εἶπεν ὁ νέος σείων τὴν κεφαλὴν καὶ προσποιούμενος εὐθυμον ἀφροντισίαν, ἥτις ἦτο πιθανόν τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς φυσιογνωμίας αὐτοῦ, πρὶν τῷ συμβῇ τὸ ἀγνωστον δυστύχημα, ἕνεκεν τοῦ ὁποίου, φαίνεται, ἂν καὶ νεώτατος ἐπεζῆτει τὸν θάνατον.

— Ἄς εἶναι. Προσπάθησον ἀληθινὰ νὰ μοῦ λύσῃς μίαν ἀπορίαν.

— Ποίαν, στρατηγέ;

— Πῶς δηλαδὴ συμβαίνει ὥστε, πολέμου ὑπάρχοντος κατὰ τῆς Ἀγγλίας, Ἀγγλός

περιηγείται ἐν Γαλλίᾳ πάντῃ ἐλεύθερος ὥσπερ εὐρίσκετο ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πατρίδι.

— Καλῶς· θὰ λύσω τὸ αἰνίγμα.

— Τίνι τρόπῳ;

— Δὲν ἤξεύρω ἀκόμη τὸν τρόπον ἀλλ' ὅταν σὰς ὑπόσχωμαι νὰ τὸ πληροφορηθῶ, μὴ ἀμφιβάλλετε ὅτι θὰ τὸ πληροφορηθῶ, καὶ ἂν ἀκόμη ἡ ἀνάγκη τὸ καλέσῃ νὰ ἐρωτήσω αὐτὸν τὸν ἴδιον περὶ τούτου.

— Κακὴ κεφαλὴ! πρόσεξον μὴ δώσης ἀφορμὴν ἔριδος καὶ εἰς ἄλλον!

— Καὶ τοῦτο ἂν συμβῇ, ἐπειδὴ αὐτὸς εἶναι ἐχθρὸς, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μονομαχία ἀλλὰ μάλλον ὡς πόλεμος.

— Ὑγίαινε λοιπὸν καὶ πάλιν· ἐλθέ νὰ σὲ ἀσπασθῶ.

Ὁ Ῥολάνδος περιεπτύχθη μετὰ σπουδῆς καὶ εὐγνωμοσύνης τὸν δόσαντα αὐτῷ τὴν ἀδειαν ταύτην.

— ὦ στρατηγέ, ἀνέκραξε, πόσον θὰ ἐλογιζόμην εὐτυχής... ἂν δὲν ἤμην τόσῳ δυστυχής!

Ὁ στρατηγὸς προσέβλεψεν αὐτῷ μετ' ἀπεριγράπτου στοργῆς.

— Θὰ μοὶ ἐκμυστηρευθῇς ποτε τὸ δυστύχημά σου, Ῥολάνδε, εἶπε, τί λέγεις;

Ὁ Ῥολάνδος ἀνεκάγχασε θλιβερῶς ὡς καὶ πρότερον ἐν τῷ ἐστιατορίῳ.

— Ὅχι, μὰ τὴν ἀλήθειαν, εἶπε, δὲν θὰ σὰς τὸ ἐκμυστηρευθῶ διότι θὰ γελάσητε πολὺ.

Ὁ στρατηγὸς τὸν ἐκύτταξεν ὡς κυττάζει τις ἓνα παράφρονα.

— Τί νὰ γείνη! εἶπε, πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν τοὺς φίλους μας μὲ τὰ ἐλαττώματά των!

— Πρὸ πάντων μάλιστα ὅταν οἱ φίλοι οὗτοι δὲν εἶναι ὁποῖους τοὺς νομίζομεν.

— Μὲ ἐκλαμβάνεις, βλέπω, Ῥολάνδε, ἀντὶ τοῦ Οἰδίποδος καὶ μοὶ προτείνεις αἰνίγματα.

— Ἐὰν λύσῃτε αὐτὸ τὸ αἰνίγμα, στρατηγέ μου, θὰ σὰς προσκυνήσω ὡς βασιλέα τῶν Θηβῶν. Ἀλλὰ λησμονῶ μὲ τὰς ἀνοησίας μου ὅτι αἱ ὥραι σας εἶναι πολύτιμοι καὶ ὅτι σὰς κρατῶ ἐδῶ ἀνωφελῶς.

— Ἐχεις δίκαιον. Θὰ μοὶ δώσης καμμίαν παραγγελίαν διὰ τοὺς Παρισίους;

— Τρεῖς μάλιστα. Νὰ προσφέρῃτε τοὺς ἀσπασμούς μου εἰς τὸν Βουριέννην, τὰ σεβάσματά μου εἰς τὸν ἀδελφόν σας Λουκιανόν καὶ τὰς ἐγκαρδίους προσρήσεις μου εἰς τὴν κυρίαν Βοναπάρτου.

— Μετὰ χαρᾶς ἀναδέχομαι τὰς παραγγελίας σου.

- Πού θὰ σὰς εὕρω εἰς Παρίσιους ;
 — Εἰς τὴν κατὰ τὴν ὁδὸν Νίκης οἰκίαν μου καὶ ἴσως . . .
 — Ἰσως ; . .
 — Τίς οἶδεν ; ἴσως εἰς Λουξεμβούργον.

Κρυφθεὶς ὕστερον εἰς τὸ βάθος τῆς ἀμάξης, ὥσπερ μετενόησε δι' ὅσα ἐλάλησεν εἰς τὸν Ῥολάνδον, ἀν καὶ τὸν ἐθεώρει ὡς τὸν ἐπιστηθιώτερον αὐτοῦ φίλον,

— Κτύπα, ἀμαξηλάτα, εἶπε, καὶ τάχυνον ὅσω δύνασαι περισσότερον.

Ὁ δὲ ἡνίοχος διαταγὴν ἀναμένων, ἐμάστισε τοὺς ἵππους καὶ ἡ ἀμαξα μετὰ πατάγου κυλισθεῖσα ἐξηφανίσθη μετ' οὐ πολὺ δίκην ἀστραπῆς διὰ τῆς Οὐλλίας πύλης.

ΚΕΦ. Γ'.

Ο ΑΓΓΛΟΣ.

Ἡ ἀμαξα δὲ ἐφαίνετο πλεόν καὶ ὅμως ὁ Ῥολάνδος ἴστατο ἀκίνητος καὶ σκεπτικός εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, ἕως οὗ ἐπὶ τέλους τινάξας τὴν κεφαλὴν διὰ νὰ ἀποδιώξῃ τρονοντινὰ ὀχληρὰν ἰδέαν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον καὶ ἐζήτησε νὰ τῷ παραχωρηθῇ ἓν δωμάτιον.
 — Ὁδήγησε τὸν κύριον ἀπ' ἐδῶ εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 3, εἶπεν ὁ ξενοδόχος πρὸς μίαν τῶν θαλαμηπόλων.

Ἐκεῖνη δὲ λαβοῦσα κλειδίον ἀνηρτημένον ἀπὸ μελανοῦ καὶ ξυλίνου πίνακος, ἔχοντος ἐπιγεγραμμένους δύο παραλλήλους στίχους λευκῶν ἀριθμῶν, ἔνευσεν εἰς τὸν ὁδοιπόρον νεανίαν νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ.

— Στείλατέ μοι χάρτην καὶ τὰ ἄλλα πρὸς γραφὴν ἀναγκαῖα, εἶπεν ὁ νέος πρὸς τὸν ξενοδόχον· καὶ ἐὰν ὁ κύριος Βαρζῶλ με ζητήσῃ, δείξατε αὐτῷ τὸν ἀριθμὸν τοῦ δωματίου μου.

Ὑποσχεθέντος δὲ τοῦ ξενοδόχου νὰ ἐκτελέσῃ τὰς διαταγὰς του, ὁ Ῥολάνδος ἀνέβη κατόπιν τῆς θαλαμηπόλου συρίζων τὸ Μασσαλιωτικὸν θοῦρειον.

Μετὰ παρέλευσιν πέντε λεπτῶν τῆς ὥρας ἐκάθητο πλησίον τραπέζης ἔχων πρὸ αὐτοῦ χάρτην, μελάνην καὶ γραφίδα καὶ ἡτοιμάζετο νὰ γράψῃ· ἀλλ' ἐνῶ ἡτοιμάζετο ν' ἀρχίσῃ ἠκούσθησαν τρία κρούσματα ἐπὶ τῆς θύρας.

— Εἰσέλθετε, εἶπε καὶ ἔστρεψε τὸ θρονίον ἐφ' οὗ ἐκάθητο πρὸς τὴν θύραν διὰ ν' ἀντικρύσῃ τὸν εἰσελευσόμενον, ὅστις, ὑπέθετεν ὅτι θὰ ἦτον ἡ ὁ Βαρζῶλ, ἡ εἰς ἐκ τῶν φίλων ἐκείνου.

Ἡ θύρα ἠνεώχθη ἡσυχῶς καὶ ἐφάνη ἐπὶ τοῦ κατωφλίου αὐτῆς ὁ Ἀγγλος.

— Ἀ! ἀνέκραξεν ὁ Ῥολάνδος εὐχαρισθηθεὶς ἐκ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης, καθ' ὅσον ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὰς παρὰ τοῦ στρατηγοῦ γενομένας αὐτῷ συστάσεις, ὑμεῖς εἰσθε ;

— Ναί, εἶπεν ὁ Ἀγγλος, ἐγὼ εἶμαι.

— Καλῶς ἦλθετε.

— ὦ! αὐτὸ τὸ καλῶς ἦλθετε, μὲ εὐχάριστεϊ πολὺ, διότι ἀμφέβαλλον ἀν' ἐπρεπε νὰ ἔλθω.

— Διατί τοῦτο ;

— Ἐξ αἰτίας τοῦ Ἀβουκίρ.

Ὁ Ῥολάνδος ἐγέλασε.

— Δύο μάχαι συνήφθησαν ἐν Ἀβουκίρ, εἶπε, καὶ κατὰ μὲν τὴν μίαν ἡττήθημεν, κατὰ δὲ τὴν ἄλλην ἐνίκησαμεν· περὶ τίνος λοιπὸν ὁμιλεῖτε τώρα ;

— Περὶ ἐκείνης καθ' ἣν ἡττήθητε.

— Καλὰ ! εἶπεν ὁ Ῥολάνδος, ναὶ μὲν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης προσβαλλόμεθα, σφαζόμεθα καὶ ἐξοντόνομεν ἀλλήλους· ἀλλ' ὅταν συναντώμεθα ἐπὶ οὐδετέρας γῆς πρέπον εἶναι νὰ δεξιώμεθα φιλοφρόνως τοὺς τέως ἐχθρούς μας. Σὰς ἐπανάλέγω λοιπὸν, καλῶς ἦλθετε, καὶ μάλιστα ἐὰν εὐαρεστῆσθε νὰ μοὶ φανερώσητε ἐπὶ τίνι σκοπῷ ἔρχεσθε.

— Εὐχαριστῶ· πρὸ παντὸς ὅμως ἄλλου ἀνάγνωτε τοῦτο.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἀγγλος ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου του ἓν ἔγγραφον.

— Τί πράγμα εἶναι ; ἠρώτησεν ὁ Ῥολάνδος.

— Τὸ διαβατήριόν μου.

— Τὸ διαβατήριόν σας ; καὶ τί νὰ τὸ κάμω ; ἐγὼ δὲν εἶμαι χωροφύλαξ.

— Ὅχι, ἀλλ' ἐπειδὴ προτίθεμαι νὰ σὰς προσφέρω τὰς ἐκδουλεύσεις μου, ἐσκέφθην ὅτι πιθανῶς δὲν θὰ τὰς δεχθῆτε ἀν προλαβόντως δὲν γνωρίζετε ποῖος εἶμαι.

— Τὰς ἐκδουλεύσεις σας, λέγετε, κύριε ;

— Ναί, ἀλλ' ἀνάγνωτε πρῶτον.

Ὁ Ῥολάνδος ἀνέγνω «Τὸ Διευθυντήριον ἐν ὀνόματι τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας καὶ δυνάμει τῆς ἀνατεθείσης αὐτῷ ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, προσκαλεῖ ἀπάσας τὰς ἀρχὰς τοῦ κράτους νὰ ἀφήσωσι τὴν ὁδὸν ἐλευθέραν εἰς τὸν σὺρ Ἰωάννην Τάνλεϋ, καθ' ὅλον τὸ κράτος καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ χορηγήσωσιν αὐτῷ πᾶσαν συνδρομὴν.

«Ἵστερό γράφον. Συνιστῶ ἰδιαιτέτως εἰς τὰς ἀρμοδίους ἀρχὰς τὸν σὺρ Ἰωάννην Τάνλεϋ καθὼ φιλάνθρωπον καὶ θιασώτην τῆς ἐλευθερίας. » «ὕπογεγραμ. Β α ῤ ῥ ᾱ ς »

— Ἀνέγνωτε;

— Ναί, ἀνέγνων, ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ πῶς...

— Ἰδοὺ ὁ κύριος Βαρρᾶς εὐγνωμονῶν πρὸς τὸν πατέρα μου τὸν λόρδον Τάνλεϋ δι' ὅσας εὐεργεσίας παρ' αὐτοῦ ἔλαβε, μοι ἐπέτρεψε νὰ περιηγῶμαι εἰς Γαλλίαν, καὶ σὰς βεβαιῶ ὅτι μοι προξενεῖ πολλὴν εὐχαρίστησιν καὶ διασχέδαςιν ἡ περιήγησίς μου αὐτῇ.

— Ναί, ἐνθυμοῦμαι, σὺρ Ἰωάννη· ἔσχομεν τὴν τιμὴν ν' ἀκούσωμεν τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ γεύματος.

— Τὸ εἶπον καὶ τότε, τωόντι, εἶπον μάλιστα ὅτι ἀγαπῶ πολὺ τοὺς Γάλλους.

Ὁ Ῥολάνδος προσέκλινε.

— Καὶ πρὸ πάντων τὸν στρατηγὸν Βοναπάρτην, ἐξηκολούθησεν ὁ σὺρ Ἰωάννης.

— Ἀγαπᾶτε πολὺ τὸν στρατηγὸν Βοναπάρτην!

— Τὸν θαυμάζω, διότι εἶναι μέγας, μέγιστος ἀνὴρ.

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν λυποῦμαι, σὺρ Ἰωάννη, ὅτι δὲν εἶναι παρὼν διὰ νὰ ἀκούσῃ τοιοῦτους λόγους περὶ αὐτοῦ ἀπὸ στόματος Ἀγγλου.

— ὦ! ἐὰν ἦτο παρὼν δὲν θὰ ἐλάλουν τοιοτοτρόπως.

— Διατί;

— Διότι δὲν ἐπεθύμουν νὰ ὑποθέσῃ ὅτι λέγω ταῦτα χαριζόμενος αὐτῷ, ἐνῷ ἐγὼ ὁμιλῶ οὕτω κατὰ πεποίθησιν, ἐπεὶ τοιαύτη εἶναι ἡ ἰδέα μου.

— Δὲν ἀμφιβάλλω παντάπασι, μυλόρδε, εἶπεν ὁ Ῥολάνδος, ὅστις μὴ γινώσκων ἀφ' ἑνὸς τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἀγγλου, λαβὼν δ' ἀφ' ἐτέρου τὰς ἀναγκαίους αὐτῷ πληροφορίας ἐκ τοῦ διαβατηρίου, ἐλάλει περιεσκεμμένως καὶ μετὰ προφυλάξεως.

— Ὅταν λοιπὸν εἶδον, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀγγλος ἀταράχως πάντοτε, ὅτι ὑπερησπίσθητε τὸν στρατηγὸν Βοναπάρτην, ἐχάρην μεγάλως.

— Ἀληθινά;

— Ἐχάρην τὰ μέγιστα, εἶπεν ὁ Ἀγγλος κατανεύσας καὶ διὰ τῆς κεφαλῆς.

— Τόσω καλῆτερα!

— Ἀλλ' ὅταν σὰς εἶδον ρίψαντα ἐν πινάκιον κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ κ. Ἀλφρέδου δὲ Βαρζῶλ, ἐλυπήθην.

— Ἐλυπήθητε λέγετε, μυλόρδε, καὶ διατί;

— Διότι ἐν Ἀγγλίᾳ οὐδέποτε τζέντλεμαν ρίπτει πινάκιον κατὰ τῆς κεφαλῆς ἄλλου τζέντλεμαν.

— Μυλόρδε, εἶπεν ὁ Ῥολάνδος ἐγειρόμενος

καὶ συσπῶν τὰς ὀφρὺς, ἤλθετε ἄρα γε ἐδῶ διὰ νὰ με διδάξητε πῶς πρέπει νὰ φέρωμαι;

— ὦ! ὄχι· ἤλθον διὰ νὰ σὰς εἰπῶ «μήπως δυσκολεύεσθε περὶ τὴν εὕρεσιν μάρτυρος;»

— Ὁμολογῶ, μὰ τὴν πίστιν μου, σὺρ Ἰωάννη, ὅτι καθ' ἣν ὥραν ἐκρούσατε τὴν θύραν μου ἐσκεπτόμην καὶ ἡρώτων ἐμαυτὸν εἰς ποῖον ν' ἀποτανθῶ καὶ νὰ ἐπιχαλεσθῶ τὴν ἐκδούλευσιν ταύτην.

— Ἀν ἀγαπᾶτε, εἶπεν ὁ Ἀγγλος, ἀναδέχομαι ἐγὼ νὰ σὰς χρησιμεύσω ἀντὶ μάρτυρος.

— Ἀκούεις ἐκεῖ! εὐχαρίστως, κύριε, εὐχαρίστως.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐκδούλευσις τὴν ὁποίαν ἐπιθυμῶ νὰ προσφέρω εἰς ὑμᾶς.

Ὁ Ῥολάνδος ἔτεινεν αὐτῷ τὴν χεῖρα·

— Ἡ προσφορά σὰς εἶναι δεκτὴ, εἶπε.

Ὁ Ἀγγλος προσέκλινεν.

— Ἐπειδὴ δὲ μυλόρδε, ἐξηκολούθησεν ὁ Ῥολάνδος, πρὶν ἢ μοι προσφέρητε τὰς ἐκδουλεύσεις ταύτας ἐκ φιλοφροσύνης ὁρμώμενος, μοι ἐφανερῶσατε τίς εἴθε, δίκαιον εἶναι καὶ ἐγὼ ἀφ' οὗ παρεδέχθην αὐτὰς νὰ σὰς εἰπῶ τὸ ὄνομά μου.

— «Ὅπως ἀγαπᾶτε.

— Ὀνομάζομαι Λουδοβίκος δὲ Μοντρεβέλ, καὶ εἶμαι ὑπασπιστὴς τοῦ στρατηγοῦ Βοναπάρτου.

— Ὑπασπιστὴς τοῦ στρατηγοῦ Βοναπάρτου! χαίρω πολὺ.

— Ἐκ τούτου ἐπομένως κατανοεῖτε διατὶ συνηγόρησα ὑπὲρ τοῦ στρατηγοῦ μου ἐν θερμῶς καὶ πλέον ἴσως παρ' ὅ,τι ἔπρεπε.

— Ὅχι πλέον παρ' ὅ,τι ἔπρεπεν· ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ πινάκιον...

— Ναί, ἔχετε δίκαιον, ἡδύνατο τωόντι ἡ πρόκλησις νὰ γείνῃ καὶ ἄνευ τοῦ πινακίου· ἀλλὰ τί νὰ σὰς εἰπῶ, τὸ ἐκράτουν ἀνὰ χεῖρας, δὲν ἤξευρον τί νὰ τὸ κάμω καὶ τὸ ἔρριψα κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ κ. δὲ Βαρζῶλ· ἔφυγεν ἀπὸ τῶν χειρῶν, οὕτως εἶπεῖν, ἀκουσίως μου.

— Περὶ τῆς τελευταίας αὐτῆς περιπτώσεως δὲν θὰ ποιήσῃτε βεβαίως λόγον εἰς αὐτόν.

— Ἀπαγε! τὸ εἶπον εἰς ὑμᾶς καὶ μόνον διὰ νὰ σὰς ἀφαιρέσω πᾶσαν κακὴν πρόληψιν.

— Ἐχει καλῶς· ἀπεφασίσσατε λοιπὸν νὰ μονομαχήσητε;

— Τοιαύτη τοῦλάχιστον εἶναι ἡ πρόθεσίς μου.

— Καὶ με ποίου εἶδους ὅπλα θὰ μονομαχήσητε;

— Τοῦτο πλέον, μυλόρδε, δὲν ἀποβλέπει ἐμέ.

— Πῶς εἶπατε; δὲν σὰς ἀποβλέπει;

— Ὅχι· ὁ κύριος Βαρζῶλ καθὸ ἐξυβρισθεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τοῦ ὅπλου.

— Ὅ,τι ὅπλον λοιπὸν προτείνει ἐκεῖνος θὰ τὸ παραδεχθῇτε;

— Ὅχι ἐγὼ, ἀλλ' ἐν ὀνόματί μου θὰ τὸ παραδεχθῇτε σεῖς, καθὸ μάρτυς μου.

— Ἐὰν δὲ προτείνῃ τὸ πιστόλιον εἰς πόσῃ ἀπόστασιν καὶ τίνι τρόπῳ ἐπιθυμεῖτε νὰ συγκρουσθῇτε;

— Αὕτῃ εἶναι ὑμετέρα φροντίς καὶ ὅχι ἰδική μου. Ἄγνοῶ ἂν τοιαύτῃ συνθήκῃ ἐπικρατῇ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀλλ' ἐν Γαλλίᾳ οἱ μονομαχοῦντες παντάπασιν δὲν ἀναμειγνύονται εἰς τὰς λεπτομερείας, διότι οἱ μάρτυρες ρυθμίζουν τὰ πάντα, ὅ,τι δὲ ἀποφασισθῇ παρὰ τούτων θεωρεῖται ἀμετάκλητον.

— Ὅπερ ἐστὶ, θὰ ἐπιδοκιμάσητε πᾶν ὅ,τι ἀποφασίσω;

— Βεβαίωτατα, μυλόρδε.

— Ὁ Ἀγγλος προσέκλινε.

— Ποίαν ἡμέραν καὶ ποίαν ὥραν προτιμᾷτε;

— Ὡς πρὸς τοῦτο σὰς παρακαλῶ νὰ ἐπισπεύσητε τὸ πρᾶγμα ὅπως δυναθῇτε, διότι πρὸ δύο ὀλοκληρῶν ἐτῶν εὐρισχόμενος μακρὰν τῆς οἰκογενείας μου, αἰσθάνομαι τώρα τὸ ὁμολογῶ, μέγαν πόθον νὰ ἐναγκαλισθῶ τοὺς συγγενεῖς μου.

Ὁ Ἀγγλος ἠτένισε τὸν Ῥολάνδον μετ' ἐκπλήξεως, διότι ἐφαίνετο ὡς ἐκ τῆς πεποιθήσεως μετ' ἧς ἐλάλει ὅτι προέβλεπε μετὰ βεβαίωτητος ὅτι δὲν ἤθελε φονεῦθῇ.

Τὴν ὥραν ἐκείνην ἐκρούσθη ἡ θύρα τοῦ κοιτῶνος καὶ ἡ φωνὴ τοῦ ξενοδόχου ἠκούσθη λέγουσα «Ἐπιτρέπεται ἡ εἰσόδος;»

Ἀποκριθέντος δὲ τοῦ νεανίου καταφατικῶς, ἠνέφχθη ἡ θύρα καὶ εἰσῆλθεν ὁ ξενοδόχος κρατῶν ἀνὰ χεῖρας ἐπισκεπτήριον, τὸ ὁποῖον ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Ῥολάνδον.

Ὁ νέος ἔλαβε τὸ ἐπισκεπτήριον καὶ ἀνέγνω «Κάρολος δὲ Βαλανσῶλ».

— Ἀπεσταλμένος παρὰ τοῦ κυρίου Ἀλφρέδου δὲ Βαρζῶλ, εἶπεν ὁ ξενοδόχος.

— Ἐξαίρετα! εἶπεν ὁ Ῥολάνδος, ὕστερον δὲ ἐγγχειρίζων τὸ ἐπισκεπτήριον εἰς τὸν Ἀγγλον προσέθηκε·

— Λάβετε καὶ φροντίσατε περὶ τῶν περαιτέρω, διότι εἶναι περιττὸν νὰ ἴδω τὸν κύριόν τοῦτον, ἀφοῦ, ἐδῶ εἰς Ἀβινιόν, δὲν εἶναι ἐν χρήσει πλέον ὁ τίτλος τοῦ πολίτου. Ὁ κ. δὲ Βαλανσῶλ εἶναι ὁ μάρτυς τοῦ κ. δὲ Βαρ-

ζῶλ, σεῖς δὲ ὁ ἡμέτερος, φροντίσατε λοιπὸν ἀμφοτέροι οἱ μάρτυρες περὶ τῶν λεπτομερειῶν προσπαθήσατε μόνον, σὰς παρακαλῶ, ὑπέλαβε, σφίγγων τὴν χεῖρα τοῦ Ἀγγλου καὶ ἀτενίζων αὐτὸν βλοσυρῶς, ὥστε τὸ πρᾶγμα νὰ ᾔναι σπουδαῖον, διότι δὲν θὰ ἐγκρίνω τὰς πράξεις σας ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἐνδεχόμενος ὁ θάνατος εἰς τὸν ἓνα ἐξ ἡμῶν.

— Μὴ ἀμφιβάλλετε, εἶπεν ὁ Ἀγγλος, ὅτι θέλω πράξῃ ὡς ἂν ἐπρόκειτο περὶ ἐμαυτοῦ.

— Θαυμάσια! ὑπάγετε λοιπὸν καὶ ἀφοῦ συνεννοηθῇτε, ἐπιστρέψατε· ἐγὼ δὲν θὰ κινηθῶ ἀπ' ἐδῶ.

Ὁ σὶρ Ἰωάννης παρηκολούθησε τὸν ξενοδόχον· ὁ δὲ Ῥολάνδος καθίσας ἔστρεψε τὸ θρονίον του πρὸς τὴν τράπεζαν καὶ λαβὼν κάλαμον ἤρχισε νὰ γράφῃ.

Ὅταν ὁ σὶρ Ἰωάννης ἠνέωξε τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ῥολάνδος εἶχε γράφῃ δύο ἐπιστολάς καὶ ἐπέγραφε καὶ τρίτην· ἐνευσεν ὅθεν εἰς τὸν Ἀγγλον νὰ περιμεῖνῃ ὀλίγον. Ἀφοῦ δ' ἐτελείωσε τὴν ἐπιγραφὴν καὶ ἐσφράγισε τὴν ἐπιστολὴν, ἐστράφη πρὸς αὐτὸν καὶ ἠρώτησεν·

— Εἶναι λοιπὸν ὅλα ἐν τάξει;

— Ναί, εἶπεν ὁ Ἀγγλος, καὶ δὲν ἐδυσκολεύθημεν παντάπασιν, διότι ὁ ἀντίπαλός σας εἶναι τῶνόντι τζέντλεμαν.

— Χαίρω πολὺ, εἶπεν ὁ Ῥολάνδος καὶ περιέμενε.

— Μετὰ δύο ὥρας θὰ μονομαχήσητε παρὰ τὴν κρήνην τῆς Βωκλούζης, ὅπου ἡ τοποθεσία εἶναι τερπνοτάτη, διὰ τοῦ πιστολίου. Θὰ βαδίσητε δὲ κατ' ἀλλήλων καὶ θὰ ἐκपुरσοκροτήσητε κατὰ βούλησιν· ἐκपुरσοκροτήσαντος δὲ τοῦ ἑνός, δύναται ὁ ἕτερος νὰ προβῇ ἐγγύτερον κατὰ τοῦ ἀντιπάλου του καὶ νὰ κενώσῃ τὸ ὅπλον του κατ' αὐτοῦ.

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν, σὶρ Ἰωάννη, μοὶ ἀρέσκει καθ' ὑπερβολὴν τοιοῦτοι ὅροι εἶναι τῶνόντι θαυμάσιοι, σεῖς τοὺς ἐπροτεῖνατε;

— Ἐγὼ καὶ ὁ μάρτυς τοῦ κυρίου Βαρζῶλ, παραιτηθέντος τούτου τῶν εἰς τὸν προσβληθέντα χορηγουμένων προνομίων.

— Ἐγείνεν ἐκλογὴ ὅπλων;

— Προσέφερα τὰ πιστόλιά μου, καὶ τὰ παρεδέχθησαν, ἀφοῦ προηγουμένως τοὺς διεβεβαίωσα ἐν λόγῳ τιμῆς, ὅτι οὐδέποτε οὔτε σεῖς ἐλάβετε πείραν αὐτῶν, οὔτε ὁ κ. Βαρζῶλ. Εἶναι τῶνόντι ἐξαίρετα ὅπλα καὶ δι' αὐτῶν εἰς ἀπόστασιν εἴκοσι βημάτων διαμοιράζω σφαῖραν σκοπεύων τὴν αἰχμὴν μαχαίριου.

— Διάβολε ! εἰσθε λοιπὸν, μυλόρδε, περίφη-
μος σκοπευτής ;

— Ναί, εἶμαι, λέγουσιν οἱ ταῦτα εἰδότες,
ὁ ἐπιδεξιώτερος σκοπευτής ἐκ τῶν ἐν Ἀγ-
γλία.

— Ὡστε, μυλόρδε, ὅταν ἀποφασίσω νὰ ἀ-
ποθάνω, τὸ ἀσφαλέςτερον μέσον εἶναι νὰ
σᾶς ζητήσω ἀφορμὴν ἐριδος.

— Ὡ μὴ ζητήσητε ποτὲ ἀφορμὴν ἐριδος ἀ-
πὸ ἐμὲ, εἶπεν ὁ Ἀγγλος, διότι ἂν ἀναγκα-
σθῶ νὰ μονομαχήσω μαζί σας, μεγίστην
θλίψιν θὰ μοι προξενήσητε.

— Θὰ προσπαθῇσω, σὶρ Ἰωάννη, νὰ μὴ σᾶς
γείνω ποτὲ πρόξενος λύπης· ἐν τούτοις με-
τὰ δύο ὥρας θὰ ἦναι, λέγετε, ὅλα ἔτοιμα ;

— Ναί· δὲν μοι εἶπατε νὰ ἐπισπεύσω τὸ
πράγμα ;

— Πολὺ καλῶς ἐπράξετε· ἀλλὰ πόσον ἀπέ-
χει ἀπ' ἐδῶ ἡ τερπνὴ ἐκείνη τοποθεσία ;

— Τὴν Βωκλούζην ἐννοεῖτε ;

— Μάλιστα.

— Τέσσαρας λεύγας.

— Ὅπερ ἐστὶ μία καὶ ἡμίσεια ὥρα· δὲν πρέ-
πει λοιπὸν νὰ δαπανῶμεν τὸν χρόνον ἐπὶ
ματαίῳ. Ὅθεν ἂς τελειώσωμεν τὰς ὀχληράς
ὑποθέσεις, ὥστε νὰ διασκεδάσωμεν ὕστερον
ἐν ἀνέσει.

— Ὁ Ἀγγλος ἠτένισε τὸν νέον μετ' ἐκ-
πλήξεως· ἀλλ' ἐκεῖνος οὐδόλως παρατηρή-
σας τοῦτο,

— Λάβετε, εἶπε, τὰς τρεῖς ταύτας ἐπιστο-
λάς, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἀπευθύνεται πρὸς τὴν κυ-
ρίαν Δὲ Μοντρεβέλ τὴν μητέρα μου, ἡ δὲ πρὸς
τὴν δεσποσύνην Δὲ Μοντρεβέλ τὴν ἀδελφὴν
μου, καὶ ἡ τρίτη πρὸς τὸν πολίτην Βοναπάρ-
την τὸν στρατηγόν μου. Ἐὰν φονευθῶ τὰς
ἐπιδίδετε ἀπλῶς εἰς τὸ ταχυδρομεῖον· μή-
πως τοῦτο σᾶς παρέχει δυσκολίαν τινά ;

— Ἀν, ὁ μὴ γένοιτο, συμβῇ τοιοῦτον δυσ-
τύχημα, εἶπεν ὁ Ἀγγλος, θὰ ἐγχειρίσω ἐ-
γὼ αὐτὸς τὰς ἐπιστολάς κατὰ τὰς ἐπιγρα-
φάς των. Ὁ Ῥολάνδος ἠτένισε περιέργως
τὸν λόρδον, ὅστις ἠρώτησε·

— Ποῦ διαμένουσιν ἡ κυρία μήτηρ σας καὶ
καὶ ἡ δεσποσύνη ἀδελφή σας ;

— Εἰς Βουργον, εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ
νομοῦ Αἰνής.

— Δὲν ἀπέχει μακρὰν, εἶπεν ὁ Ἀγγλος.
Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν στρατηγὸν Βοναπάρ-
την, θὰ ὑπάγω, ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ, καὶ εἰς
αὐτὴν τὴν Αἴγυπτον, διότι θὰ μοι προξενήσῃ
μεγίστην εὐχαρίστησιν ἡ γνωριμία του.

— Ἀν, ὡς λέγητε, λάβετε τὸν κόπον νὰ
ἐγχειρίσητε ἰδιοχείρως τὴν ἐπιστολήν, δὲν
θὰ ταξειδεύσητε πολὺ μακρὰν, ἐπειδὴ ἐν-
τὸς τριῶν ἡμερῶν ὁ στρατηγὸς Βοναπάρ-
της θὰ εὐρίσκηται εἰς Παρισίους.

— Φρονεῖτε ἀληθῶς ὅτι θὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ ; ἠρώτη-
σεν ὁ Ἀγγλος οὐδόλως ὑποδείξας ἐκπληξιν
εἰς τὸ ἀκουσμα τοῦτο.

— Εἰμὶ βεβαίωτατος, ἀπεκρίθη ὁ Ῥολάνδος.

— Εἶναι τῇ ἀληθείᾳ παράδοξος ἄνθρωπος
ὁ στρατηγὸς Βοναπάρτης. Ἐκτὸς τούτων
δὲν θὰ μοι δώσητε, κύριε Δὲ Μοντρεβέλ,
ἄλλην παραγγελίαν ;

— Μίαν καὶ μόνην εἰσέτι, μυλόρδε.

— Ὅχι μόνον μίαν ἀλλὰ καὶ πλείστας, ἂν
ἀγαπᾷτε.

— Ὅχι, εὐχαριστῶ, μίαν μόνην ἀλλὰ σπου-
δαιοτάτην.

— Διατάξατε.

— Ἀν φονευθῶ . . . ἀμφιβάλλω ὅμως πο-
λὺ περὶ τούτου.

— Ὁ σὶρ Ἰωάννης ἐκύταξε τὸν Ῥολάνδον
περιέργως ὡς δις ἢ τρίς εἶχε πράξει τοῦτο
προηγούμενος.

— Ἀν φονευθῶ, ὑπέλαβεν ὁ Ῥολάνδος, δι-
ότι ὅπωςδήποτε πρέπει νὰ ἔχωμεν πάντοτε
ὕπ' ὄψιν τὰ ἐναντία . . .

— Ναί, ἐὰν φονευθῇτε τὸ ἐνόησα.

— Προσέξετε, μυλόρδε, εἰς ὅ,τι σᾶς λέγω,
διότι ἐν περιπτώσει τοιαύτῃ, ἐπιθυμῶ πολὺ
ἡ παραγγελία τὴν ὁποίαν θὰ σᾶς δώσω νὰ
ἐκτελεσθῇ κατὰ γράμμα.

— Δὲν θὰ παραλλάξω οὔτε κεραίαν ἐκ τῆς
ἐντολῆς σας, ἀντεῖπεν ὁ σὶρ Ἰωάννης· εἶμαι
ἀκριβέστατος εἰς τὰς ὑποσχέσεις μου.

— Ἀν λοιπὸν φονευθῶ, ἐπέμεινε λέγων ὁ
Ῥολάνδος, ἐνῶ ταῦτοχρόνως ἔτεινε καὶ ἐ-
στήριξε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ μάρτυρός
του, ὡσεὶ ἤθελε διὰ τοῦ τρόπου τούτου νὰ
ἐντυπώσῃ βαθύτερον εἰς τὴν μνήμην ἐκείνου
τὴν σύστασιν ἣν ἐμελλε νὰ τῷ κάμῃ, θὰ ἐν-
θέσητε τὸ λείψανόν μου ὅπως εὐρίσκεται ἐν-
δεδυμένον καὶ εἰς οὐδένα ἐπιτρέπων νὰ τὸ
ἐγγίσῃ, εἰς φολίδινον φέρετρον, τὸ ὁποῖον
θὰ παραγγείλητε νὰ κλείσωσιν ἐνώπιόν σας,
τὸ δὲ μολίβδινον φέρετρον θὰ ἐνθέσητε πάλιν
εἰς ξυλινὴν νεκροθήκην, ἥτις ὡσαύτως
θὰ καρφωθῇ ἐνώπιόν σας καὶ ταύτην ἐπὶ τέ-
λους θὰ ἀποστείλῃτε ἀσφαλῶς πρὸς τὴν μη-
τέρα μου, ἐκτὸς ἂν προτιμήσητε νὰ τὴν ρί-
ψετε εἰς τὸν Ῥοδανόν, ὅπερ μοι εἶναι πάντι
ἀδιάφορον, ἀρκεῖ μόνον νὰ τὴν ρίψετε.

(ἀκολουθεῖ)